ч. 217 (11.185). Львів, пятниця 30. вересня 1927. Pocztowa opłat, zapłacono ryczałtem. Рік XLV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛУДНЕМ

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло", Львів. Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Дух Таненберґу і версайський трактат.

Львів, 29. вересня 1927.

Перед кількома днями відбулося в місцевости Танненберг на території Східних Прус велике німецьке національне свято. Це відкривали памятник погибшим у боротьбі під Таненбергом 1914 р. героям німецького народу, що своєю смертю окупили величезну побіду над російськими арміями генералів Ренненкампфа, Самсонова, Корнілова та інших. Святкування роковин Таненбергу — це святкування тріюмфу німецько мілітарної сили над ворожими арміями, викликування і відсвіжування духа Таненберґу та защіплювання його світлих традицій у нинішнє покоління „побитої" Німеччини. Першою особою на святі був герой Таненбергу, теперішній президент республики, а в 1914 р. командант побідної німецької армії під Таненбергу маршал Гінденбург. Він і виголосив при відкритті памятника відповідну промову. А промова ця заворушила нині весь політичний і дипльоматичний світ, викликала відповідь французьких державних мужів, а найбільше занепокоїла Польщу і її політиків.

Маршал Гінденбурґ сказав у своїй промові між іншим таке: „Обвинувачення, немовто Німеччина поносить вину за найбільшу з воєн, ми відкидаємо, відкидає його цілий німецький нарід однодушно. Не зависть, ненависть або жадоба завоювань вложила нам у руки зброю. Війна була для нас крайнім, з найтяжчими жертвами звязаним, засобом оборони проти цілого світа ворогів. Ми з чистим серцем вирушили в поле боротьби і чистими руками орудували нашою зброєю. Німеччина кожної хвилі готова доказати це перед безсторонніми суддями".

Політичну вагу слів теперішнього президента німецької республики зрозуміємо належно тоді, коли пригадаємо собі, що підставовою точкою версайського трактату, точніше договору антанти з Німеччиною, є точка, що звучить: „Союзні і заприязнені уряди стверджують, а Німеччина це признає, що Німеччина і її союзники, як спричинники, відповідальні за всі шкоди і втрати, яких зазнали союзні і заприязнені уряди та їх громадяни наслідком війни, яку їм накинула через напасть Німеччина і її союзники".

Порівнавши оба наведені тексти мусимо ствердити, що заява Гінденбурга про невинність Німеччини у вибуху світової війни, є нічим іншим, як атаком на підвалини теперішньої європейської „рівноваги", тобто на версайський трактат. Іншими словами виступ Гінденбурга з наведеною декляраціею рівнорядний з домаганням ревізії версайського трактату. А що цей виступ мав місце після Льокарна, Туарі і Женеви, де затіснювалися за посередництвом відповідальних державних мужів повоєнні франко-німецькі звязки, які дехто зве навіть приязними, то нішо дивного, що на промову Гінденбурга зареагували передовсім ті, кому ревізія версайського трактату найменше по нутрі. А до них належать в першій мірі французи, а далі поляки. На промову Гінденбурга реагував Пуанкаре, що сказав між іншим: „Ми готові допустити до того, щоби прийшло забуття, але не до того, щоби мала запанувати брехня". Ще пікантніше відповів французький міністер справедливости Барту, виголошуючи святочну промову на святі відкриття памятника в честь погибших в Мароку жовнірів французької армії. „Годимося — сказав він — сповити ту справу мовчанкою, але тільки тоді, коли з другої сторони запанує мовчанка. За ту тільки ціну годимося запевнити Німеччину в загальній пацифікації".

Іншими словами — інтересовані французи ніколи не думають допустити до ревізії версайського трактату відносно Німеччини. В тому допомагають їм вірні союзники поляки, бож вимагана Німеччиною ревізія, якщо до неї дійшлоб, скропилась би найбільше на Польщі.

Одначе поминувши все це, слід ствердити, що нинішня дипльоматія далі шиє европейську рівновагу хоч і дуже білими нитками. У відповідь Гінденбурґові з одної, а Поанкаре і Барту з другої сторони зійшлися керманичі заграничної політики обох держав, тоб-то Франції і Німеччини, в найбільшій зґоді в одному з женевських готелів на „приязну" розмову, а телеграфічні аґенції рознесли по світі вістку про те, що Бріян і Штреземан ствердили і на далі непорушність „приязних" відносин між Німеччиною і Францією.

Але та „приязнь" нічо не поможе і не відверне ходу подій, не нарушить їх льоґіки, бо дух Таненбергу буде безнастанно змагатися з духом Версаю, так як дух справедливости вічно змагається з духом насильства і неправди. Для нас буде тим краще, чим скорше затріюмфує справедливість, іншими словами, тим краще чим скоріше сам льоґічний хід подій уневажнить версайські договори.

Повінь і Рідна Школа.

Українську землю навістило велике горе; про подібне нещастя знають найстарші люди хіба тільки на підставі переказів. Злющі води, що впали нагально на нашій верховині, залляли величезну полосу найкращої, але вбогої частини української землі, забіраючи не тільки весь матеріяльний доробок, придбаний цілими поколіннями, але й людей. Ріки змінили корита, злобно засипаючи урожайні царинки шутровинням і намулом, щоб цілій ґенерації на довгі роки дати мозольну працю, щоб відібрати на довгий час можливість прожитку. Серце здрігається читаючи описи руїни, спричиненої страшним елементом, а нерви слабнуть на згадку, що діялося в мешканців мініятурних гуцульських і бойківських хаток, коли вони в страшну ніч з 30. на 31. серпня пробуджені несамовитим ревом і гудінням спостерігли в них плаваючі свої різьблені скрині та ослони, коли кидаючи їх на поталу невмолимій стихії, — наскільки ще було можливе — тікали на верхівя спасатись від смерти.

Людські серця задеревілі у великій війні та минулим страхіттям знечулені на людське горе, ворухнулися на зрезигнований, з розпуки придушений зов порятунку. Здрігнулися й ті, що привикли до виду найбільшої звірськости: струями точеної людської крови — і сягнули в кишеню чи комору, щоби добути лишків для злагіднення нужди неповинних жертв нечуваної катастрофи. Заворушились не тільки рідні брати-українці тут, у найближчому сусідстві, і там — дальше за межою, але й інші національности, щоб дати доказ своєї людяности.

Щодо українців інакше й не може бути. Бож ми сини одної матери. Таж це потерпіли ті, які так завзято стояли ще недавно в рядах борців за наші всенародні змагання. Допомога українського загалу мусить бути негайна й поважна, достойна великого народу. В ній мусять обєднатися богатші і бідні, дорослі і діти. Кожний по своїм силам і спроможности.

Та коли згадуємо випадкове нещастя, коли болїємо над утраченим людським добром і стараємося втишити безприкладну матеріяльну недолю потерпівших, то рівночасно ніяк не сміємо й на хвильку призабути на іншого рода нещастя тої цілої української вітки, що під Польщею, спричинене й защораз побільшуване окремішними політичними умовами; мусимо мати на увазі нещастя, внаслідок якого виривається зпід ніг підстава нашого існування на тій частині української землі.

Киньмо оком на ту необчислиму шкоду, що її наносить для нації теперішня шкільна політика, яка немов гірська повінь захоплює діточе серце, що ще не вспіло, або не мало спроможности прикріпитися до рідної підстави, й несе його в безвісти на вічну втрату для української нації. І, коли пригадаємо, що повінь денаціоналізації української дітвори поширюється і поглиблюється, то мусимо й проти неї зареаґувати як на елементарне нещастя, і наладнати для тої цілі відповідну допомогу. Діяльність за вдержанням „Рідної Школи" не сміє не то устати, але навіть ослабнути. Бо „Рідна Школа" має не тільки ратувати те, що загрожене, але й творити, будувати нове життя.

Рахуючися з тим, що полуднева полоса Галичини в поважній части (головно коли мова про селянство) такої піддержки „Рідній Школі" при найкращій волі не зможе дати, мусимо освідомити собі, що вдержання „Рідної Школи" на цей рік мусять узяти на себе всі одиниці з постійними хочби й мінімальними поборами, а в першу чергу — полоси незахоплені водною катастрофою. Ті частини мусять скріпити свою працю, напружити всі сили, щоб виповнити національний обовязок не тільки за себе, але й за тих, які знищені повінню виконати його не в силі.

Булоб ознакою нашої незрілости, колиб ми за великим нещастям, спричиненим повінню, допустили до упадку шкільну справу. Перед українським громадянством стоїть нова спроба сил у видержаности і постійности. Нагромадження багатьох потреб в українському життї не може бути причиною занепаду жертвенности на потреби „Рідної Школи", коли не мають пропасти дотеперішні, нераз геройські подвиги.

Ростемо!

I.

У воріт Стрия. — Дивоглядний напис на переддвірцевому майдані. — Дві вистави. — Привіт прапорів. — Виставова саля. — Дрібний спомин. — Сподвижники вистави. — Безіменні герої будня.

Стрий, 27. вересня 1927.

Ідемо на „Сільсько-хліборобську Виставу" до Стрия. Минулого року Станиславів, цього року Стрий. Минулого року — ярмарок, цього року — вистава. Минулого року промовляв до нас „героїзм будня", цього року мовить свою важенну мову „ясновельможний плуг", основа, пан і володар в сільському газдівстві, ясна ширшата зброя лицаря праці, хлібороба.

Стрийський дворець. Незвичайно приємна зустріч із подвижниками економічного відродження західної вітки українського народу. Алмазним дзвоном дзвонить металічний голос Осипа Луцького, — того, що минулого року в Станиславові імпровізував пісню-промову про „героїзм будня", а цього року в стрийському „Народньому Домі" вдивував українське громадянство тисячами зразків земельного лицаря хлібороба, його мозолистих рук і його зброї, — „ясновельможного плуга". Біля нього кремезна постать Емануїла Павлюка, що на його міцних плечах спирається стрийський Повітовий Союз Кооператив. А далі струнка постать головного керманича і вдохновителя нашого економічного життя в найширших розмірах, голови Ревізійного Союзу Українських Кооператив — інж. Юліяна Павликовського та кооперативного працівника, редактора „Госп.-коопер. Часопису" Зин. Пеленського. Слова повитання, дружній стиск рук і подаємось до міста, до „Народнього Дому", на виставу. Вже на переддвірцевому майдані бачиться признаки збільшеного руху. Чипить там і великий „старошляхетський" тарантас у формі авта, обліплений написами: „Wojewódzka Wystawa Rolnicza" — „Uważać na drogowskazy"! Особливо дивує цей другий напис. Що значить „uważać na drogowskazy". Які дороговкази, для кого?

І хоч тиснеться у звязку з таким дивоглядним написом безліч питань, то справа не представляється такою занадто складною. Річ в тому, що для конкуренції українській „Сільсько-Хліборобській Виставі" польські шляхтичі і підпанки з додатком вимираючих останків „староруських" нападків скомпонували й свою „восвудаку" виставу та згаданим написом намагаються звернути на неї увагу відвідувачів. Минаємо залізничу вулицю. Тут перехресті стежки. На право польський напис: „Wojew. Wystawa Rolnicza", на ліво український напис: Українська Сільсько-хліборобська Виставa". Та якось непомітно, щоби хтонебудь звертав на польську виставу. Тихо і сумно на вулиці, що веде до поуланських казарм, де примістилася польська виставa. А зате шумлива хвиля народу звертає на вул. Третього Мая, в [illegible]

якому гордо повівають, сміючись до неба і сонця, блакитно-жовті прапори. Сміються українські прапори до неба і сонця, до золотої сесии, до шумливо-бурхливого народнього моря і посилають вінки смути своїх усміхів на поля, на лани і луки, що ще недавно жалісно захлистувалися великою повінню. Здовж улиці вулиці Гопа і Шевченка сотні і тисячі відвідувачів „Сільсько-хліборобської Вистави" з усіх сторін Зах. України. Деподе серед народнього моря зявиться сурдут інтелігента, або промайне чепурний капелюх міської жінки. Всюди селянство в народній ноші Стрийщини, Долинщини, Калущини, Станиславівщини, Коломийщини та неугарні міські одяги стрийського міщанства й подільського та подільського селянства. Вкстрі очі, сонцем опалені обличчя, кріпкі мозолисті руки всуміш з добрими очима жінок і незабудьковими поглядами дівчат.

Входимо на сходи, ступнями піднимаємось у гору, серед шуму і клекоту народнього моря. Приминають нам напіровальні відзнаки. Вступаємо в салю.

Хто не знає салі стрийського „Народ. Дому", в якій відбувалася перша хліборобська вистава 1909 р. — ще тоді, як тут реалдував великий і творчий Евген Олесницький, що своїм умом ширяв в неосяжних просторах? Прегарна була виставa 1909 р. Але вона не може рівнятися з цьогорічною виставою. Не в одній салі, але майже в усіх убікаціях „Народнього Дому" накопичено стільки плодів української землі, стільки витворів селянських рук, стільки помислів десяток і сотень голов, що не знати, кудою звернути свої очі і якій ділянці вистави присвятити свою увагу. Вистане згадати, що ростинно-збіжевий відділ має понад 1.500 зразків, інші відділи (домашній промисл, фірми то-що) понад 1000, дріб до 100, машини до 100, а окремо худоба (на торговиці) до 200 експонатів. Кидаєш оком на те багатство експонатів, зразків — і губишся. Все те уставлено у зразковому порядку, поділене, позначене, понумероване, а глядач всетаки губиться. Чому? Тому, що на всі ті експонати мало одної салі, хочби й досить великої, а треба кількох, як не кільканацятьох великих убікацій. Треба великої вдумчивости, зарадности і почуття систематики, щоби собі з усім тим дати раду. А що ж говорити про впорядчиків вистави? Скільки перепон мусіли вони побороти, скільки енергії витратити, скільки сил і праці вложити, щоби так вручно використати невеличкий простір і дати нам справді зразкову виставу.

Вистава просто ошоломлює. Мало перейти раз, щоби закріпити за собою всю вагу і силу небуденного враження. Задля цього треба вертатися раз і другий.

Перейшов я виставу, всі салі, всі кутки її чотири рази. Одначе не беруся її описувати, ані навіть подавати всіх важніших відомостей про неї. На те за мало в мене часу і знання, а в газеті за мало місця. До засування розмірів і значіння вистави, до її скваліфікування і склясифікування треба цілої редакції, зложеної з фахівців — спеціялістів і кращих орудників пера, як я. Тому тим глибший подив і тим більша пошана зростає в мені до тих діячів, що в короткому часі (на протязі двох місяців) вспіли довести до таких небуденних вислідів і завершити їх нинішньою виставою.

Думка уладити сільсько-хліборобську виставу виринула на господарському вічу в Стрию 17. червня 1927. Але праця почалася аж місяць пізніше. Справу взяла в свої руки трійця „героїв будня": Остап Луцький (голова, як керманич філії „Сільського Господаря"), Емануїл Павлюк (заст. голови, як керманич Пов. Союзу Кооператив) та інж. Хроновятр (секретар — від Маслосоюзу). В руках цеї трійці, що представляє собою три найважніші економічні установи Стрийщини, спочивала загальна керма і праця над підготовкою вистави. Під їх загальним проводом працювало систематично і з великою напругою десять секцій, а саме: 1) Секція ростинно-збіжевої продукції (під пров. інж. Р. Стельмахова), 2) Секція годівельної продукції (під пров. дир. Ів. Захаріїва), 3) Секція дробу (під пров. інж. В. Созанського), 4) Секція пасічнича (під пров. о. Гошовського, пар. Фалиша), 5) Секція жіночого домашнього промислу (під пров. п. Марії Весоловської), 6) Секція молочарської продукції (під пров. інж. Хроновятра), 7) Секція сільсько-господарських машин (під пров. інж. Вол. Мосори), 8) Секція технічна (під пров. дир. Мішкевича), 9) Секція приміщення вистави і гостей (під пров. дир. Петряни) і 10) Секція канцелярська (під пров. студента торгов. академії Павлюха). Отсі то діячі, герої буденної праці, без засобів, без нічиєї допомоги, сильні вірою в добре і велике діло, були творцями, робітниками і сподвижниками стрийської „Сільсько-Хліборобської Вистави". І не лише вони! Жалію дуже, що не можу на сторінках преси подати імен тих десяток робітників і співтворців стрийської вистави, що своєю працею і відданістю причинилися до її величі. А є між ними десятки селян, що з далеких сторін, хоч прибиті великим всенародним горем, спричиненим небувалою повінню, самочинно, неспонукані товчком гомінкої агітації (бо її не було), у вузликах несли свої зразки й експонати на свою виставу. Багато безкорисної праці в технічний бік організації вистави вложили стрийські студенти і міщани.

А праця, сильна воля і впертість довести справу до кінця дали гарний вислід. Сьогорічна вистава без сумніву є поступом у наших повоєнних спробах здати собі справу зі стану народнього господарства і напрямних його розвитку. Вона наглядно доказує, що ростемо і розвиваємося, не зважаючи на всі перепони, оперті на фундаментах власних сил і засобів.

Ратункова акція.

Розбудова ратункової акції.

Дальші повітові комітети допомоги жертвам повені засновано в таких осередках: в **Щирці** на судовий повіт Щирець (голова о. П. Стерпюк в Пустомит), в **Жидачеві** (голова о. Теофіль Головацький), в **Борщеві** (голова о. Василь Навроцький). Крім того засновано Комітет допомоги жертвам повені в **Подєбрадах** у Чехословаччині (голова Леонід Романюк).

Зголошені збірки в натураліях.

Український Центр. Комітет допомоги жертвам повені у Львові одержав зголошення про переведення збірок у натураліях. А саме: Повіт. Допомоговий Комітет у **Сокалі** зібрав 30.000 кг. бараболь, Пов. Допомог. Комітет у **Тернополі** — 8.000 кг. твердого збіжа і 8—10 вагонів бараболь, Повіт. Допом. Комітет у **Бродах** — 10.000 кг. твердого збіжа і 30.000 кг. бараболь.

Поодинокі місцевости зголосили такі збірки: **Сторонибаби** через Ів. Цьокана— 1.500 кг. муки, **Милятин Старий** через о. С. Залеського 10 сотп. муки; **Глиняни-Заставє** через о. Романа Ганаса — 2.000 кг. збіжа і 5.000 кг. бараболь.

Громада **Кальне** к. Козови перевела збірку у продуктах, одначе з огляду на трудноші, роблені владою, збіжа продано, а одержану за нього суму в квоті 358 зол. і 15 сот. (в тому 50 зол. від кооп. „Єдність") вислано до Центробанку у Львові.

В громаді **Шоломиничі** к. Рудок під проводом о. Прокопа Тиса зібрано 1.200 кг. збіжа, **яке треба буде продати з огляду на неприхильність влади.**

Розподіл збірок у натураліях.

Український Центр. Комітет у Львові на основі зголошених збірок у натураліях призначив для Повітових Комітетів допомоги жертвам повені:

1) в **Кутах** (на косівський повіт — 2 вагони збіжа з Тернополя, 1 вагон збіжа з Микулинець, 5 вагонів бараболь з Тернополя і ношені одяги зі Сокаля;

2) в **Станиславові** — 2 вагони збіжа з Глинян, 10 сотн. муки з Милятина Старого, 15 сотн. муки зі Сторонибаб к. Красного і 2 вагони бараболь з Тернополя;

3) в **Надвірній** — 2 вагони бараболь з Тернополя;

4) в **Калуші** — 20 сотн. муки з Красного;

5) в **Стрию** — 1 вагон бараболь зі Сокаля;

6) в **Жидачеві** — 2 вагони бараболь зі Сокаля і 1 вагон збіжа з Августівки к. Бережан.

ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

На допомогу жертвам повені на вкладкову книжочку ч. 8.165 Центро-Банку Львів, Ринок ч. 10, зложили дальше:

Винники поділено на 9 районів: 1. Кут 154.50, 2. Кольонія 1 дол. і 194 зол., 3. Розлавка 87, 4. Загороде 71.45, 5. Середина 96.50, Слімаковського вул. 56.70, 7. Забава І. 98.50, 8. Забава ІІ. 27.50, 9. Забава ІІІ **— Разом 786 зол. 15 сот. і 1 дол.** — Марія Огліп, Львів 5, Володимира Лалининська з Водзіслава, Шлеськ 10, Орест і Надя Маркови з Водзіслава, Шлеськ 5, о. М. Коритко, Холоїв, збірка в церкві 58, Консуль В. Оренчук, Монахів, Баварія **10 нім. марок**, Степан Баран, Туре п. Топорів 5, Анна Менцінська, Плешевичі п. Медика 5, Дітвора шкільна з Плешевич 3, о. Михайло Демцьо, Радванці п. Витків Новий, з анафисту 14.45, Володимир Левицький, упр. школи в Сушині 15, Петро Глібчук, Тлев, Поморє 20, Читальня Просвіти, в Олеську 20, Теофіль Рибачевський, Мости Великі 25, о. Степан Опишкевич, Куповичі 10, Громадяне Розджалович, збірка 30, о. Вергун, Дебеславці п. Матіївці, збірка на храмі в Трачи 50.40, о. Сильвестер Журавецький збірка в Миліванах п. Улашківці 66, Пов Союз Кооператив в Чорткові 100, Громада Кальне п. Козова, збірка 338.15, Кооператива „Єдність" в Кальнім 50 зол.

Разом зложено сьогодні 1.616.15 зол., 1 дол. і 10 нім. марок, що разом з попередньо виказаними 17.073.38 зол. і 188 дол. дає суму **18.689.53 зол., 189 дол. і 10 нім. марок.**

Організаційний рух.

Повітовий Народній Зїзд в Болехові.

В понеділок дня 12. ц. м. відбувся у нас Пов. Нар. Зїзд і слід підчеркнути, що пройшов він з повним успіхом. На салі явилося много селян, як відпоручники громад нашого судового округа, між ними кілька жінок, численно було заступлене священство. Зїзд відкрив короткою промовою о. Сухий Володимир, а до президії вибрано гром. Косила Осипа провідником зїзду, Витвицького Марка містопредсідником, а Покришку Осипа секретарем. З черги провідник зїзду уділив голосу о. Сухому Волод., який як голова Народнього Комітету зложив звіт з дотеперішньої діяльности та з виборчої акції в болехівському окрузі. Звіт голови приняли присутні одноголосно до відома. По нім делеґат Центрального Комітету Національного Обєднання гром. Ерстенюк Дмитро привитав учасників в імени партії

КЛЯВДІЯ БОБИКЕВИЧ.

Проклін мумії.

I.

Поїзд трохи що не рушив, коли оце перед нашим вагоном зявився задиханий Іван Іванич, чоловік моєї знайомої, що стояла біля мене при вікні — і подав нам звиток свіжих часописів.

— Щоби вам не нудилося! — сказав, махаючи рукою на прощання.

Ми відмахнули ще кілька разів, зачинили вікно та пішли в свій переділ, раді, що буде що читати в дорозі.

Крім нас обоїх, себ-то Варвари Борисовної та мене, була тут ще одна дуже елеґантна молода дама, завита в дорогий сорокатий шаль. Споглянула на нас обсерваційним зором і стала продовжати свій манікір.

— Як гарно, що мій чоловік подумав про нас! Уявіть собі нашу одноманітну далеку дорогу! — промовила моя знайома, та присіла біля мене, завиваючи ноги в теплий коцик.

— Іван Іванич знає, що прийдеться нам їхати цілу ніч, тож рад прислужитися чимнебудь. Він взагалі такий чемний, уважний, треба би йому привезти якусь памятку з Чернівець — відповіла я, та стала моститися біля вікна на мягкій софці, проти незнайомої дами.

— Краще яку книжку з Галичини, куда ви саме їдете. Вам там свобідніше, як нам тут у Бесарабії. І книжки у вас такі цікаві — а він так любить читати.

— Чому, і в Чернівцях є наше видавництво, має гарні нові книжки. Хто знає, коли я вернусь з Галичини і чи зможу що перевезти через границю, хоча буду старатися. Тимчасом ви пошукайте в Чернівцях — сказала я.

Варвара Борисовна мовчала кілька хвилин.

— Щоби лише заїхати туди щасливо! — відповіла вкінці з деяким острахом. — А то зайшла я нині трохи до Вірочки, а вона якраз клала кабалу. Жартом попросила я її, щоб поворожила, яку буду мати подорож. Віра зараз кинула карти, а біля мене зправа жолудяний туз, а зліва девятка винна.

— Го, це зле! — каже Віра. — Якби це девятка жолудяна — то смерть, а так, велика згуба, неприємність — і якась розмова — балачка — про померших — трупів...

— Я вже сама не знаю...

— Ет, хтось би тому вірив! Не маємо іншої розмови, та про померших... під ніч... Вірочка вас лише так страшила... — потішала я.

— Кобн так, а то нині якраз пятниця, погана днина. Сповниється...

— Побачимо!

Щоби успокоїти нерви, моя сусідка вийняла з торбочки срібну папіросницю, перепросила незнайому даму і стала курити, а я гляділа крізь вікно на безмежні, горбоваті бесарабські поля, покриті біло-синявим снігом. Лиш деяеде яка деревина, кілька кущів, сям-там пасма лісів — що зближалися, то віддалювалися — зрештою нудний краєвид. Ніде оком спочити, ні села, ні хутора, а залізничі стації — одна від другої далеко — стоять одинокі серед піль. Романківці — Вашківці — Янівці — Ларга — звідки йде тепер неуживаний шлях через Хотин до Камінця Подільського.

Нам було тепло, вигідно. Ароматний дим заповнив переділ, а колеса пульманівського вагону рівномірно стукали.

Надивилася я досхочу та задумала переглянути часописи, коли ще прийшла гадка, і я промовила:

— Варвара Борисовна, а свічки є? За пів години стемніє, не буде видно читати, злагодьте їх!

На ці слова сусідка виймила папіроску з уст і з жахом глянула на мене.

— Єй Богу, забула! Ви двічі нагадували, але через ту Вірочку я все забула... Ну, щож буде?... Зрештою!

Сягнула в торбочку і стала з неї викидувати в подолок усякі річи: хусточку, ножички, пудер, перфуму, гроші — але свічки не було.

— Я маю свічку, але лише кусочок — вмішалася якоюсь дивною говіркою незнайома дама, що досі читала книжку. — Чи не можна би де більше купити? Я певна була, що валки освітлюють, бодай першу та другу клясу!

— На жаль, ні! Цей шлях, Окница—Чернівці, такий Богом і людьми забутий, опущений, що ми вже привикли самі дбати про світло! Нам уже здається, що воно так має бути... Лише це фатально, що якраз нині...

— Бачите? Ворожба зачинає сповнюватися! — перебила мені Варвара Борисовна.

На цей оклик ми мимохіть засміялися.

— На всякий випадок маємо кусочок, але не раджу тепер світити, хіба що буде доконче треба. Шкода, я не знала, що в Румунії темні валки — сказала дама.

— Так, на бічних шляхах, але на головних, то освітлені — пояснювала я незнайомій.

— Чимже ми зможемо віддячитися за вашу свічечку? — запитала Варвара Борисовна.

Елеґантна дама привітно всміхнулася.

— Дуже легко двома-трьома папіросами; мої якраз вже вийшли — відповіла щиро.

Моя сусідка постаралася мерщій догодити бажанню, кладучи перед неї свою папіросницю та сірнички

…в своїм рефераті представив також положення українського населення під Польщею та вказав на вагу політичної організації, як одинокий засіб для відпорного наступу. Зокрема пояснив програму та статут партії. В дискусії забрали голос гром. Шалавага Микола з …, гром. Косило Осип, о. Сухий і о. Штайден. З черги приступлено до вибору Повітового Народнього Комітету, в склад якого увійшли: о. Сухий Володимир як голова, д-р Зволинський Петро, гром. Олексишин Микола і о. Штайден Константин обі з Лисович, Глинський Осип, Сімків Тарас, Замішка Василь, селянин з Вовчого Села і заступники: Покришка Осип, Шалавага Микола і Штурмак Дмитро. Збір покінчився відспіванням національного гимну, а присутні розійшлися домів з переконанням, що лише організація широких українських мас оперта на національному ґрунті запевнить українському народові краще майбутнє.

Учасник.

ВІДГУКИ ДНЯ.

„Економічні“ мальконтенти.

Коли ми ще в літературі ставили „ся“ перед дієсловом, тоді повстала була приповідка: „Ще ся той не народив, щоби всім догодив“. Правопис наш змінявся з того часу майже так часто, як політичні орієнтації, але приповідка перетрівала до наших часів і перетріває — думаю — ще федерації, окупації і інші конституції.

„Ще ся той не вродив, щоби всім догодив“ — приходить мені на думку, коли згадую Стрийську Хліборобську Виставу. Скільки невдоволення викликала вона!?...

Негодують на виставу деякі наші часописи, групи, гуртки а навіть поодинокі люди.

Одна, наприклад, ґрупа нарікає, що на виставі гарбузів не прийнято найбільшого гарбуза, який вона одержала від Ради Амбасадорів.

Друга лиха на комітет, що між виставленими головами капусти, не поставив і її головних голов, хоч вони навіть більші і цілими літами тримаються дуже добре.

Третя невдоволена, що між виставленими пнями, нема і їхнього пня, хоч тільки має в себе.

Газети теж негодують.

Одна не може собі дати ради, що між худобою не виставлено на показ і їх дійної корови, яка, не вважаючи на мізерну паш, дає себе доїти в кожній порі.

Друга, яка все і всюди пропагує здоровий розум і діло, ображена, що на виставі тицьнули її представникові під ніс новенький телефонічний апарат і лінію до писання.

Третя, що почала виходити в новіших часах, не може простити комітетові того, що не приняв на виставу редакційної січкарні, яка вже кілька літ ріже знамениту січку для читачів, а не дає себе вильосувати.

Четверта, яка розсіває світло серед білого дня, злоститься, що не виставлено очкура, головного редактора, який р'вно добре надається на льонт, як і на шнурок до нагана.

Пята хотілаб там бачити хлопський параграф, шеста модель шибениці на целебсів, і т. д. і т. д.

Та чи тільки часописи видвигають закиди?!..

Богато жінок скаржиться, що не виставлено тієї петрушки, яку вони стругали на українських балях, а неодин з хлопців жалується, що на виставі дробу не було ні одної гуски, в які така богата наша країна.

Не можу сказати, щоби і я був задоволений з вистави. Переглядаючи хліборобські експонати, я вмисно шукав за гречкою, але її ніде не знаходив.

Що має зробити український поет, який шукає натхніння?!..

Адже не буде скакати в біб або кукурудзу!?...

Одно, що це непоетично, друге, що без ніяких позитивних наслідків для поезії.

Галактіон Чіпка.

Останні вісти.

МІНІСТРОМ ОСВІТИ ҐЕН. РУПЕРТ?

Варшава, 28. вересня 1927.

Є чутки, що як наслідника Добруцького на становищі міністра освіти висувають ґенерала Руперта, д-ра медицини. Д-д Добруцький має бути іменований станиславівським воєводою.

СПЕКА НА СИБІРІ І НА УКРАЇНІ.

Варшава, 28. вересня 1927.

З Москви повідомляють: З Томська наспіли вісти, що через Сибір перейшла сильна филя горяча, що доходила до 25 степ. Реоміра. Температура ця вдержується і далі. В Москві і Києві температура виносить більше як 20 степ. Реоміра. Такої спеки не памятають там уже від пів століття.

ПРОЦЕС ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У БИДҐОЩІ.

Бидґощ, 28. вересня 1927.

Дня 1. жовтня зачинається у тутешнім суді процес проти українських студентів Борисевича і Гродиського. Їх арештовано свого часу на зал. двірці у Бидгощі під закидом, що хочуть перевезти до Сх. Галичини вибуховий матеріял. Справу згаданих студентів окр. суд розглядатиме втрете, бо попередні присуди найв. суд відкинув.

МІЖМІНІСТЕРСЬКИЙ КОМІТЕТ ПОМОЧІ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ.

Варшава, 28. вересня 1927.

Вчора веч. радив міжміністер. комітет помочі жертвам повені. Зі справоздань виходить, що дороги вже всюди направляють. На засівну поміч досі виасиґновано мільйон золотих. Комітет ухвалив призначити якусь суму на вислання дезінфекційної колюмни у станиславівське воєвідство, тому що там лютує червінка і черевний тиф. Постановлено прийти з поміччю знищеним варстатам дрібного промислу і ремесла. та звернутися до військовости в справі закупна отрубів із військов. джерел.

ЕПІДЕМІЯ ПАРАЛІЖУ ДІТЕЙ Є ВЖЕ У ПОЛЬЩІ.

Варшава, 28. вересня 1927.

„Момент“ подає, що на варшавській клініці стверджено перший у Польщі випадок нової заразливої недуги Гайне Медіна. Лікарі в перших днях не вміли ствердити недуги. За кілька днів наступив у хорої дитини параліж ноги, при постійній горячці. Лікарі були безсильні і заявили родичам, що не знають ніякого ліку проти тої недуги. Чотири дні опісля дитина померла. Весь час дитина була притомна.

ТАЙФУН У ЯПОНІЇ.

Льондон, 28. вересня 1927.

Із Шангаю подають, що в Йонг-Конг 150 миль на полуднє від Гонг-Конгу лютував страшний тайфун. Море виступило з берегів. Згинуло 1000 людей, 20 тисяч домів зникло з поверхні землі.

ЗМІНА В АНГЛ. УРЯДІ.

Льондон, 28. вересня 1927.

„Менч. Гардіен“ подає, що в англ. уряді послідують зміни. Льорд Бальфур уступить, а на його місце президентом тайної ради буде іменований дотеперішній міністр віроісповідань льорд Персі. На місце льорда Персі прийде бувш. фінансовий дорадник Польщі Гілтон Йонг. На місце льорда Сесіля канцлером князівства Лєстер буде дотеперішній представник Індії в Лізі Націй льорд Літон. Льорд Бальфур уступає в звязи зі своїм опозиційним становищем до теперішньої протиросійської політики англ. уряду і явної критики Чемберлена.

КОНКОРДАТ ЛИТВИ З ВАТИКАНОМ.

Рим, 28. вересня 1927.

Майже після тижневих переговорів підписано вчора конкордат між Ватиканом і Литвою. Конкордат управильнює взаємини між державою і церквою на Литві. Після підписання конкордату прем. Вальдемарас зложив папі прощальну візиту.

ПОМЕР УБИЙНИК АРХ. ФРАНЦА ФЕРДИНАНДА.

Білгород, 28. вересня 1927.

Знаний з атентату на бувш. австрійського наслідника престолу Франца Фердинанда Мілян Ціганович помер у 40 р. життя. Австрійський уряд у ноті з 23. липня 1924. домагався видачі Цігановича.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·91·50—8·92, канадійський долар 8·89·50—8·90. Банк Польський платив за долара в готівці 8·88, за Ню Йорк 8·91, Відень 125·84, Берлін 212·20.

Памятаймо: Рідна Школа — це народня фортеця, це певний захист в добі лихоліття!

НОВИНКИ.

— **З цим числом „Діла“ розсилаємо почтові складанки „Рідної Школи“.** Коли приватна польська школа стає для поляків „символом жертвенної боротьби веденої за права польськости в польській державі“, то ясно, чим має бути для нас „Рідна Школа“. Тому взиваємо громадянство, ужити долучені складанки до авич. датків на потреби „Рідної Школи“ і до надзвичайних на покриття її 80-тисячного недобору. Замісць словом, маніфестуймо українськість ділом! — Хто не одержав би складанки, нехай перешле переказом просто до Головної Управи, Львів, Ринок 10.

— **Львівська хроніка.** В однім дні 28-го вересня знову три жінки пробували у Львові вмерти; всі випили отруту. Служниця Крива — карболь, легка дама Бедленичівна — лізоль, а машиністка Мельникінва — йодину. — Жертви від нестримних авт стають у Львові вже такими буденними, як жертви від злодійств і вломів. — 4 міс. вязниці дістав клепарівський громадянин Пухаля за 4 рани ножем, якими закінчив свою приятельську сварку. — Небагато, бо 6 міс. дістав купець Фремд за те, що вибив своєму приятелеві Фрайндові одно око.

— **З людського звіринця.** 2 міс. тяжкої вязниці дістав почтовий емерит Фляйтух за те, що не в силі був заволодіти своїми звірячими інстинктами у [illegible] костела св. Єлисавети у Львові, до [illegible]

…опинився сам з молодою жінкою і тим зневажив святе місце.

— **Любовні трагедії.** У Городку Ягайлонськім директор Каси Ощадности Штурм застрілив свою жінку та себе, не залишивши ніяких листовних вияснень; мотивом була безсумнівну любовна трагедія.

— **Катастрофи й нещастя.** Після зрадливого прощального літа зайшла на деякі країни велика повінь: північна Італія, Швайцарія, Ліхтенштайн залиті па широких просторах. Знищені доми та мости; скрізь кількадесять людських жертв. Шлях Рим—Берлін перерваний. Швайц. місточко Ригтельб залите зовсім. — На південь від Гонконг великий тайфун при помочі виливу моря залив 5000 людей і знищив 20.000 домів. — У байкальській области (Сибір) землетрус знищив 14 домів, а 6 нарушив. — Недалеко Буенос Айрес завалився в кіні бальком; 70 убитих і ранених.

— **Український Національний Хор,** що від півроку концертує по Німеччині подає до загального відома, у звязку із згадкою про його виступи в Берліні, що в сучасний мент дириґентом хору є Сазоній Кальмуцький і що хор поза його дириґентурою не має ніякого іншого артистичного проводу.

— **Погроза для Росії.** Російський професор Олександер Морошович виголосив у Білгороді науковий відчит, в якому доказував, що геольогічні досліди не є сприятливі для долі північної та середньої Росії. А саме: ці простори у недалекій майбутности залле море. Морошович не засовує точніше, що значить „недалека майбутність“: геольоги залюбки рахують на десятки тисяч літ.

— **Конгрес психічних дослідів.** Від 26. н. м. до 2. жовтня збирається в Парижі III-ій міжнародній конгрес для психічних дослідів під проводом відомого вченого Шарля Ріше. Конгрес радитиме в 6 секціях на такі теми: 1. Паранормальний вплив людського організму па матерію, 2. Паранормальна наука про дійсність, 3. фізика і метапсихіка, 4. Психольоґія, біольоґія і метапсихіка, 5. Фільософія і метапсихіка, 6. Термінольоґія психічних дослідів.

— **Клемансо і війна.** Парижський денник „Ентрансіжан“ (Непримиримий) вислав свого співробітника до Клемансо на інтервю. Розмова скінчилась таким епізодом. Коли репортер сказав: „Політикою ви вже не цікавитесь, пане президенте, правда?“ Старий „тигр“ підскочив: „Я мав би не цікавитись політикою? О! я маю погляд, і то навіть дуже вироблений, який я — — „Який ви впевнені оголосите друком?“... — докінчив питаючи репортер. „На це я не відповідаю“. „Чи ви вірите в нову війну?“ Обличча Клемансо осяює усмішка: „Чи ви хочете мене спонукати, щоби я набалакав якихсь нісенітниць...?“

— **Японські судді в Европі.** Японія має намір перевести реформу свого судівництва і вислала в Европу групу суддів, що мають студіювати закони, інституції, вязниці та судові розправи. Японські судді відвідали вже Прагу, звідки поїхали до Відня; звідти поїдуть до Німеччини, Франції та Англії.

— **Любовні історії.** У селі Остробіжа (Равщина) 32-літня вдова Світонисьна отруїла 19-літнього парубка Федовина з помсти що прохолов у своїй любові. — Станиславівський інвалід Ільницький пробив ножем біля серця 24-літню Настю Гусяк із заздрости чи помсти.

— **Жінки в Лізі Націй.** Число жінок із самостійним впливом у парляменті Ліги Націй у Женеві збільшилось на одну особу: делегатом у 5-ій комісії Ліги Націй вибрали пані Клюівер, секретарку голяндської делегації при Лізі. У теперішній сесії буде 8 жінок офіціяльних делегатів. Найстаршими роками служби є пані Брутте Віксель, шведка, член юридичної комісії та мандатової і данка пані Генні Форхгаммер. Далі йде румунська делегатка, письменниця Олена Вакареску, англійка Едита Літельтон, норвежка Лярсен Джал, німка д-р Гертруда Баймер, спеціялістка у справах опіки дітей і виховання і австралійка пані Мос.

— **Рекорди.** Американський фармер Дінсмур доказав подвійного рекорду. 80 літ тому почав він здійснювати перший рекорд: купив у стейті Канзас багато дикої землі, щоби там улаштувати не менше і не більше „рай по зразку описаним у біблії. Дінсмурові поміг у цій праці різьбарський талант; свій рай прикрасив він численними символічними статуями, які заступали живе звірине царство, вужа та чорта. Навіть яблуко було штучне, але осяяне електричними лямпами. Вся ця праця тріваля більш як 7 днів і Дінсмур дожив до 81 літ…

…Тонкими, плеканими пальцями вийняла незнайома папіроску й закурила.

Стало темніти. На дворі зірвалася страшна метелиця. Вітер гнав цілі хмари снігу, кидав ними об нашу велику шибу, крізь щілини тонких стін стало дути холодом, ми позавивалися в теплу одіж та мовчали.

В темноті виднілá жаріюча папіроска незнайомої, а на дворі летіли з вітром тисячі іскор, стелилися на полі і гинули в долині.

— А мені не сходить ворожба з голови — перервала сусідка тишу. — Нині пятниця...

— Ну, щож може статися? Кажіть? Банд диверзійних нема, а поїзди, хоч і неосвітлені, всеж таки доходять точно! — успокоювала я.

— Мені більше невідрадно, що не можу читати часопису, а то дуже цікавлюся тими розкопами в Люксор... Власне вчора була така довга стаття про них і нині мабуть є...

— Але бачите, Вірочка має не такі карти як звичайно; вона має такі як та славна Ленорман, що колись ворожила Наполеонові, а він вірив...!

— А я не вірю, хоч які вони там були би! Що має бути, буде — це кісмет, але щоби хтось там міг передбачити будучність... не вірю!

— Но, а я вірю... — обізвалася незнайома. — Якнебудь, а на світі стільки таємного, стільки загадок... про що ми так мало знаємо, та й це нічого певного, позитивного. Були великі вчені, що цікавилися тим усім, і тепер чимало людей працює над проблемами спіритизму, гіпнози, телепатії, але поступи все ще дуже малі. Ви згадали про розкопи в Люксор...

— Ви можете нам дещо розказати про них? Ми страх цікавимося ними! — перебила живо Варвара Борисовна.

— Про самі розкопи малощо, але деякі особи, під яких орудою велися розкопи, мені особисто знайомі.

— Ах, яке цікаве! Будь ласка розкажіть! — не втерпіла я, коли дама чогось утихла.

— Може пані вже чули про леді Карнавон? У Льондоні, заки я виїхала, розповідали її історію по всіх сальонах та театрах, тоді це була то сензація дня. Звичайно, сила додавано, переборщувано, але я цю цікаву історію можу вам розповісти, так як вона дійсно була, бо та леді, то моя близька кревна.

— Леді Карнавон?

— Це жінка льорда Карнавон, що відкопував гробівці в Люксор! Але щоби вам ясніше стало, мушу сягнути далеко, аж у часи передвоенні. Вибачте, що я по части забула вже, але буду старатися як мога точно розповісти.

(Продовження буде.)

святує Діксмурові згадку з нагоди його нового рекорду: що він став батьком у 61 р. життя. Це, кажуть, трудніше як осягнути штучний рай. — Другим американським рекордом є „подвиг" якогось містера Караського, американізованого славянина, що зїв щонайбільшу кількість яєць, а саме 40 сирих яєць за 80 секунд. Що сталось із його шлунком преса не каже. — У 1926 р. уродилось у Пруси 10.000 близнят, з чого в самому Берліні 439. Трійняків було в Прусії 105. — У Парижі почав виходити фаховий журнал для плекання котів, в якому власники котів поміщують численні матримоніяльні оголошення. Ясно, що не для власного щастя, а для добра котячої раси. — Рекордом сильних зворушень для аматорів спорту були змагання Демпсея з Таннеєм; нюйорська статистика стверджує, що 12 радіових передплатників померло на удар серця почувши, що в 7-ій рунді Демпсей повалив Таннея на землю. Деякі з них мабуть заангажувались сильно грошево за Таннейом і захвилювались смертельно долею свого капіталу. — Рекорд звірячої заздрости записала управа звіринця в Льондоні: коли старого бізона відокремили від бізонихи і приділили їй молодого бізона, старий „муж" розторощив у люті огорожу, що їх ділила і після довгої боротьби вбив молодого. — Справжнім рекордом треба вважати пригоду одної вестфальської громадянки із містечка Бляйкенштайн, яка мусіла офіціяльно замельдувати... уродини свого мужа, з яким від кількох літ є замужна. Ця чудасія не є жартом, а правдивим фактом із бюрократичного царства. Дарма, що муж цієї дами прожив 37 літ у Бляйкенштайні, до цього часу він був незаписаний у книгах уроджених громадян, а це ствердили аж 37 літ пізніше.

— **З нових винаходів.** Один інжинір із Лайпцігу придумав апарат, який улекшує висилку листів. Є це механізм у поштовій скриньці, що витискає на кожнім листі марковий значок, коли вкинути туди означений гріш. Скринька відчиняється для листа тільки тоді, коли гріш попав до середини. Винахідчик упевняє, що апарат не дає себе ошукати. Не є виключене, що він хутко пошириться, коли німецька почта введе його перша.

— **Довіря для товариша Коперника.** В одній селі над Волгою зібрав „науковий інструктор", що приїхав із повітового міста громаду, щоби виголосити їй відчит про Коперника. Селяни вислухали відчиту з великим зацікавленням, а на кінці на внесок промовця рішили прийняти, як на всіх зборах, такі резолюції: 1) Збори стверджують, що земля дійсно обертається довкола сонця. 2) Товаришеві Коперникові висловлюють за його діяльність повне признання та довіря. 3) Радянському урядові висловлюють подяку... і т. д.

— **Карієра тореадора.** До Европи, точніше кажучи до Еспанії, вернув з Америки небуденний гість серед небуденних обставин. Є це відомий матадор Пепе Моро, що повалив на циркових аренах неодного скаженого бика. Він виїхав до Коста Ріки, нововибраної батьківщини, де після виступів у фільмах, затужив знову за ареною і став до бійки з биком. Але „новий світ" має інші закони як Еспанія і за цю забаву Пепе Мора засудив всевладний політичний міністр... на смерть. За Мора прохав сам син президента палати, але не міг нічого вдіяти. Тоді 5000 еспанців, що живе в Коста Ріка обурилось також. Запротестували перед урядом в обороні засудженого. Наслідок: димісія всього кабінету і поєдинок між сином президента палати і поліцмайстром. За той час еспанська кольонія підготовила втечу Пепе Морові, який утік на день перед засудом. Еспанський консуль мусів податись до димісії. А визволений тореадор... помилуваний вернувся тріюмфально до Еспанії, щоби — виступити в фільмі оснований на правдивій історії його боротьби в Коста Ріка і втечі.

— **Світова всячина.** У всій Австрії стверджують сильний упадок народин; там Відень мав минулого року 2302 смертних випадків більше як народин. — Москва заперечує буцім-то Раковського відкликують із становища паризького амбасадора. — Литва підписала конкордат з Ватиканом. — Провідником єгипетських націоналістів вибрали на місце покійного Заглюль-Паші — Мустафу Нагас Пашу. — Мадярського премієра Бетлена який переїхав автом селянина, селяни мало що не вбили з обурення. — Англ. віцеконсуль в Гарухі (Еспанія) Гарісов тяжко ранив вистрілом грецького віцеконсуля Лєнго; його арештували. — У Льондоні помер відомий англ. комедійний артист Хантлєй. — Радянський летун Шестаков закінчив щасливо свій рейд Москва-Токіо-Москва в 158 годин.

— Відома америк. кінова артистка Констанс Тальмадж розводиться із своїм мужем, капітаном Макінтошем, після року співжиття: мотив — її праця не лишає їй часу на подружа. — Демпсей побитий у боксі Таннеєм удруге, сподіється ще реваншу: заки зустрінеться з ним утретє, мусить раніше виграти кілька змагань з іншими чемпіонами.

— **З кіна.** У кіні „Палас" чудова мельодрама в 8 діях „Джекі обстрижись!" з Джекі Кугеном і драматична комедія „Під наркозою".

— **9-ого жовтня ц. р.** вдержуємо висилку Вп. Передплатникам, що залягають з передплатою.

З нових книжок.

Необхідний підручник.

Проф. М. Туган-Барановський: Політична Економія. (Наука про народне господарство). Курс популярний. Прага 1927).

Звичайно великі вчені, працюючи в тій чи іншій галузі науки, пишуть і викладають порівнюючи для невеликого числа щасливців, що мають спроможність і підготовку переймати від них здобутки науки. Популяризація тих здобутків здебільша йде через другі чи треті руки. Інакше зробив наш великий земляк Михайло Іванович Туган-Барановський. Маючи вже світову славу як економіст і талановитий письменник, Туган-Барановський не задоволився тим, що з його праць користають сотки чи тисячі людей цілого світа, а хотів зробити плід свого життя приступним для міліонів українського народу. Тому й випав наведену в заголовку книжку в 1918 р. в Київі, тепер маємо друге її видання.

Нині кожний розуміє й на кожнім кроці повторяє, що господарські справи лежать в основі воєн і революцій, рішають про іствування держав і підбій економічно слабших націй та що коло господарських проблем обертається вся світова й внутрішня політика. В світлі економічної науки стає нам зрозумілим вислід великої війни і великої східної революції, розвоєві тенденції сучасности та шляхи, якими нам треба йти, щоби нас не розторощили інші в своїм розвитку. В капіталістичному світі відходить в забуття колишня засада, що господарські справи наймудріше та найдосконалыше наладнюються вільною й сліпою грою безлічі приватних інтересів. Нині на місце „вільної гри" приходить пляновість народнього господарства. Пляни розробляють і в життя їх переводять заінтересовані господарські сфери при співучасти та підтримці держави і в повній гармонії з її інтересами. Українці мусять самі внести пляновість у наше народне господарство, виробити пляни та перевести їх в життя, не сподіваючись ні на чию піддержку чи допомогу. А зможуть перевести ті пляни тільки тоді, коли найширші кола свідомо їх оцінять та прийдуть до переконання, що ці пляни розумні та реально досяжні. Широка свідомість мусить у нас заступити момент державного примусу. Нині широкі кола українського громадянства мають змогу свідомо брати участь у пляновім народнім господарстві. Книжка М. Туган-Барановського з блискучою ясністю розкриває таємниці сучасного капіталістичного ладу, показує пружини нинішніх соціяльних рухів та вчить, яке місце в сучасному світі займає український селянин та український ремісник зі своїм трудовим господарством. Аналізі трудового господарства як категорії протилежній господарству капіталістичному, Т. Барановський присвячує другу (й останню) частину свого популярного курсу. Закінчує цю частину кооперацією, що в ній трудове господарство знаходить могучу оборону проти нападу капіталізму. Читаючи те, що пишеться у нас на економічні теми, нераз доводиться бачити, як бракує нам знання основних законів народнього господарства. Цим тільки й можна пояснити, що богато наших авторів просто рубає там, де і Туган-Барановський остерігає перед остаточним осудом. Книжка про яку пишемо, навчить нас розуміти незрівняну складність економічних проблем, покаже, як належить підходити до їх розвязки.

Я не маю сміливости та й не збирався писати рецензії на книжку М. Т.-Барановського. Велике імя автора більше промовляє за книжку, ніж це могла би сказати газетна рецензія. Хотілося мені тільки поділитися з ширшими колами тою радістю, яка при читанні прегарної книжки охоплює читача, і бажанням щоби найбільше українців не зріклись насолоди, яку кожний дістане, читаючи по євангельському прості слова тої книжки про найглибші економічні та соціяльні проблеми. А що від тої книжки багато виграє наша економічна будова, — в цьому нема сумніву.

М. Корчинський.

До всіх філій і читалень

Т-ва „Просвіта" в краю.

Наближається місяць жовтень. Згідно з ухвалою загального Збору Матірного Товариства „Просвіта" призначений він на відсвяткування „Свята Книжки — свята культури.

Про значіння сього свята, ціль і завдання, а з окрема про значіння і вагу книжки в життю одиниці, народу друковано цілий ряд статтей в часописові „Народня Просвіта", а також і в других часописах. Тож зайвим було би переконувати громадянство а в першій мірі освітні і кооперативні установи про потребу святковання „Свята книжки" та загрівати їх до виконання так важного завдання культурно-виховного значіння.

Свято це змагає до зацікавлення всіх нас книжкою, хоче викликати у нас любов до неї як до чинника, який має двигнути культуру, а далі піднести і скріпити матеріяльну основу народнього життя. Бо книжка допоможе здобути і закріпити кращу майбутність.

До гідного і величавого відсвяткування „Свята книжки" завзиває Матірне Товариство „Просвіта" всі освітні установи в краю. Виділи філій і читалень в порозумінні з кооперативними установами доложать всіх старань і енергії, щоби це свято відбулося в їх осідках по можности найкраще і з користю для громадян.

Свято можна уладжувати на протязі часу від 1-го жовтня до 15-го листопада. В зорганізованні і переведенні свята обовязане допомогти все свідоме і ідейне громадянство — в першу чергу ті, які згуртовані в читальнях.

Програму свята установлять Виділи на місцях відповідно до своїх сил. Було би вказане, щоби в осідках філій відбулися святочні Академії, получені з виставою книжок. В осідках читалень належить відсвяткувати свято концертом, виставою „Учитель" або рефератами про значіння книжки.

Прибутки зі свят належить обертати на побільшення власних бібліотек, яких завданням вчити і виховувати.

Тож до праці. Святкуймо „Свято книжки" і йдім разом з нею на стрічу сонцю золотому. 460 2—2

ГОЛОВНИЙ ВИДІЛ Т-ва „ПРОСВІТА".

(Примітка. Як помічні засоби для виготовлення рефератів на „Свято книжки" поручаємо: С. Сірополка: Короткий курс бібліотекознавства, Львів 1924, стор. 128, ціна 2 зол. Зі статей М. Галущинського: Закладаймо бібліотеки. Найдете її в Бібліотечному Порадникові з 1926 р. на стор. 71—76. Цілий річник коштує два зол. Крім сього вийшов з друку готовий реферат. Ціна з пересилкою 2 зол.).

ОПОВІСТКИ.

Новий Український Театр під дир. П. Карабіневича:

Скала:
30. IX. Еспанська муха.
1. X. День і ніч.
2. X. „Ой не ходи Грицю".
3. X. Чесна Зузанна.

Озеряни: 4. X. Вій.
5. X. Діти Агафера.
6. X. Дні нашого життя.

Копичинці: 7. X. Майська ніч.
8. X. День і ніч.

11-? 485 9. X. Запорожець за Дунаєм.

Український театр під дирекцією Івана Когутяка:

Гусятин:
30. IX. Воєнний похресник.
1. X. Чия дитина.
2. X. За Німан.
3. X. Чар мундуру. — Увесь дохід призначений на тих, що потерпіли повінею. Дирекція театру просить околичні села щоб ласкаво взяли участь в тій виставі, щоби помогти бодай малою лептою нашим братям в нещастю. 611 2-?

Підчас весільної гостини з приводу вінчання д-ра Володимира Муровича, адвоката у Заболотові з п. Мартою Карачевською зложено за ініціятивою надр Стахія Стеблецького на руки молодих 70 зол. на добродійні цілі. Панство молоді призначили з того 35 зол. на потерпівших від повені і 35 зол. на будову церкви в Буківську пов. Сянік. 616

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.